

Αθήνα, 4 Απριλίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εσωτερικών

Θέμα: «Προβλήματα με τις εξετάσεις απόκτησης του Πιστοποιητικού Επάρκειας Γνώσεων για την Πολιτογράφηση(ΠΕΓΠ) και με τα υψηλά εισοδηματικά κριτήρια που έχουν τεθεί ακόμη και για Άτομα με αναπηρία-Ανάγκη βελτίωσης των διαδικασιών και των προϋποθέσεων χορήγησης της ελληνικής ιθαγένειας».

Με τον ν.4735/2020 τροποποιήθηκε ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας και θεσμοθετήθηκε το Πιστοποιητικό Επάρκειας Γνώσεων για την Πολιτογράφηση (Π.Ε.Γ.Π), απόκτηση του οποίου είναι προαπαιτούμενο μετά την 1/4/2021 για την υποβολή της αίτησης κτήσης Ελληνική Ιθαγένειας από αλλοδαπούς που διαμένουν επί χρόνια στην Ελλάδα, μέσω της διαδικασίας πολιτογράφησης. Για την απόκτηση του Π.Ε.Γ.Π. ο υποψήφιος οφείλει να ανταποκριθεί επιτυχώς σε εξετάσεις Ελληνικής Γλώσσας επιπέδου ανάλογου του Β1 στην κατανόηση και παραγωγή του προφορικού και του γραπτού λόγου, καθώς και σε εξέταση γνώσεων στοιχείων ελληνικής ιστορίας και γεωγραφίας, ελληνικού πολιτισμού και θεσμών του πολιτεύματος της Χώρας. Οι πρώτες εξετάσεις που κατά το πρότυπο των Πανελλαδικών εξετάσεων, περιλαμβάνουν θέματα προκαθορισμένης ύλης 500 ερωτήσεων σε Τράπεζα θεμάτων, διενεργήθηκαν την Κυριακή 16 Μαΐου 2021 και από τότε πραγματοποιούνται δύο φορές τον χρόνο (Άνοιξη και Φθινόπωρο).

Ταυτόχρονα, για την χορήγηση της ιθαγένειας επιβλήθηκαν και μια σειρά από αυστηρά αντικειμενικά εισοδηματικά κριτήρια, τα οποία πρέπει ο υποψήφιος να πληροί, προκειμένου να αποδεικνύεται η οικονομική και κοινωνική του ένταξη στην χώρα. Τα κριτήρια αυτά εξειδικεύθηκαν και καθορίστηκαν με την ΥΑ29845/16.4.2021 απόφαση του τότε υπουργού Εσωτερικών Μ. Βορίδη και τις επόμενες τροποποιήσεις της, η οποία ορίζει ως ελάχιστο το εισόδημα των 7.500 ευρώ ετησίως για ένα άτομο και των 10.500 ευρώ για οικογένεια με περισσότερα άτομα. Τα εισοδήματα αυτά πρέπει οι υποψήφιοι να αποδεικνύουν για τουλάχιστον 3-7 προηγούμενα έτη, ανάλογα με το χρόνο διαμονής τους. Η αυστηροποίηση μάλιστα των εισοδηματικών κριτηρίων επεκτάθηκε αναδρομικά προς τα πίσω και σε όσους είχαν υποβάλλει αιτήσεις πολιτογράφησης με το προηγούμενο καθεστώς αλλά οι αιτήσεις τους δεν πρόλαβαν να εξεταστούν καθώς η κυβέρνηση αρνήθηκε να θεσπίσει κάποιες ευνοϊκότερες μεταβατικές διατάξεις για αυτούς.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, από τον Μάιο του 2021 που ξεκίνησαν οι εξετάσεις έως τον Νοέμβριο του 2024, από τους 36.083 που συμμετείχαν σε

αυτές, οι 19.173 ήταν όσοι είχαν εκκρεμείς αιτήσεις από το προηγούμενο καθεστώς. Τα γενικά ποσοστά επιτυχίας στις εξετάσεις είναι ιδιαίτερα χαμηλά και απογοητευτικά καθώς κυμαίνεται συνολικά γύρω στο 50%(18.377 επιτυχόντες εκ των 36.083 συμμετεχόντων). Είναι ενδεικτικό ότι σε πρόσφατο δημοσίευμα της εφημερίδας **ΤΑ ΝΕΑ, 1-4-2025**, με τίτλο **“Γολγοθάς οι εξετάσεις για την απόκτηση ελληνικής ιθαγένειας”** γίνεται αναφορά σε δαιδαλώδη και χρονοβόρα διαδικασία με εξαιρετικά δύσκολα θέματα που ταλαιπωρεί ανθρώπους που ζουν στη χώρα μας εδώ και 30 χρόνια. Στο ίδιο δημοσίευμα η γενική διευθύντρια Ιθαγένειας υπογραμμίζει πως «αναγνωρίζουμε ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, γι' αυτό και εργαζόμαστε συστηματικά ώστε τα θέματα των εξετάσεων να είναι επιστημονικά τεκμηριωμένα, αντικειμενικά και προσαρμοσμένα στις ανάγκες των υποψηφίωνπολιτογράφησης».

Τα ίδια σοβαρά προβλήματα στην διαδικασία πολιτογράφησης ανέδειξε επίσης πριν λίγους μήνες(7-1-2025) και η εφημερίδα το **Βήμα** σε εκτενές δημοσίευσμά της με τίτλο **“Γίνε και εσύ Έλληνας, (δεν) μπορείς-Ο αγώνας για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας”**
<https://www.tovima.gr/2025/01/07/society/qine-ki-esy-ellinas-den-mporeis-o-agonas-gia-tin-apoktisi-tis-ellinikis-ithageneias/>

Στο δημοσίευμα η εκπρόσωπος του μη κερδοσκοπικού οργανισμού **Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity**, αν και σημειώνει ότι η γραπτή εξέταση είναι σαφώς πιό αδιάβλητη από την προφορική, διαπιστώνει πρόβλημα με τη δομή των ερωτήσεων στην Τράπεζα Θεμάτων η οποία δεν λαμβάνει υπόψη τις δεξιότητες των υποψηφίων, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, τα άμεσα βιώματα και τους ιδιαίτερους δεσμούς που έχουν διαμορφώσει με τη νέα τους πατρίδα, ούτε την ηλικία τους, με αποτέλεσμα να δυσκολεύει σε κάποιον να αναδείξει την ουσιαστική του σύνδεση με τη χώρα.

Η ίδια ομάδα (**Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity**), σε πρόσφατη έκθεση της σημειώνει ότι η Τράπεζα Θεμάτων δεν είναι κατάλληλα διαμορφωμένη ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητά της σε όλες τις κατηγορίες ΑμεΑ. Για παράδειγμα, άτομα με οπτική αναπηρία δεν έχουν πρόσβαση στις ερωτήσεις και τις απαντήσεις της Τράπεζας Θεμάτων αφού αυτές δημοσιεύονται σε ηλεκτρονική μορφή χωρίς να συνοδεύονται από κάποιο ηχητικό βοήθημα. Επομένως, τα άτομα αυτά δεν μπορούν να προετοιμαστούν αυτόνομα και κατάλληλα για τις εξετάσεις ΠΕΓΠ που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την πρόσβαση στην πολιτογράφηση και την κτήση ελληνικής ιθαγένειας.

Προβληματική όμως αποδεικνύεται και η θέσπιση αυστηρών εισοδηματικών κριτηρίων καθώς πολλοί δικαιούχοι της ιθαγένειας αν και περνούν τις εξετάσεις για χορήγηση του ΠΕΓΠ, την στερούνται τελικά γιατί δεν πληρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια που τέθηκαν για την απόδειξη της οικονομικής τους σχέσης με τη χώρα. Ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι τα έτη 2020 και 2021, η πανδημική κρίση έπληξε οικονομικά το σύνολο των κοινωνιών και περιόρισε σημαντικά αν δεν εξαφάνισε, τα εισοδήματα πολλών κατηγοριών εργαζομένων και φυσικά των μεταναστών, οι οποίοι επίσης είχαν πληγεί οικονομικά και από την προηγούμενη δεκαετή οικονομική κρίση της χώρας. Για το λόγο αυτό άλλωστε **ο Συνήγορος του Πολίτη**, είχε ζητήσει από το 2022 “ήπιες διοικητικές τροποποιήσεις προς μια περισσότερο συμπεριληπτική κατεύθυνση, όσον

αφορά τις προϋποθέσεις οικονομικής ένταξης των υποψηφίων για πολιτογράφηση αλλογενών, προτείνοντας να μειωθεί κατά 50% η απαίτηση για απόδειξη εισοδημάτων οπωσδήποτε τουλάχιστον για τα έτη κατά τα οποία υπήρξε αναγκαστικός περιορισμός της οικονομικής δραστηριότητας, δηλ. για το 2020 και το 2021, ίσως και για κάποια προηγούμενα χρόνια, καθώς πριν την πανδημική κρίση είχε προηγηθεί η οικονομική. Ζητούσε επίσης, στο πλαίσιο της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων που κατέθεσαν αιτήματα πολιτογράφησης έχοντας υπόψη το προϊσχύον σύστημα, κατά το οποίο ίσχυαν ασαφή κριτήρια οικονομικής ένταξης, ενώ η μη συμπλήρωσή τους δεν αποτελούσε απαραίτητα στοιχείο αποκλεισμού από τη διαδικασία, να εισαχθούν ευνοϊκότερες μεταβατικές διαδικασίες(π. χ με τροποποίηση του διαστήματος αναζήτησης επάρκειας εισοδημάτων), η έλλειψη των οποίων θέτει εντονότατα ζητήματα χρηστής διοίκησης και θα μπορούσε ακόμη και να αμφισβητηθεί δικαστικά. Ωστόσο όλα τα αιτήματα του Συνηγούρου του πολίτη, απορρίφθηκαν πανηγυρικά από τον τότε υπουργό Εσωτερικών Μ. Βορίδη.

Για το ίδιο θέμα, η οργάνωση **Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity)** αναφέρει στην τελευταία, πρόσφατη έκθεσή της ότι “σύμφωνα με συνεχόμενες μαρτυρίες αιτούντων/ουσών, συνεχίζουν και εκδίδονται πολλές απορριπτικές αποφάσεις λόγω χαμηλών ή μηδενικών εισοδημάτων. Όσον αφορά τα οικονομικά κριτήρια για τα ΑμεΑ”, συνεχίζει η ίδια έκθεση, “αρχικά, δεν είχε προβλεφθεί καμία εξαίρεση ως προς τα εισοδηματικά κριτήρια, ενώ, στη συνέχεια, σύμφωνα με την εγκύκλιο υπ’ αρ. 81/4-2-2022, το ελάχιστο επαρκές εισόδημα που απαιτείται για αυτά μειώθηκε από €7.500 ανά έτος κατ’ άτομο, όπως ισχύει στη γενική κατηγορία, στα €5.500. Επιπλέον, στο ετήσιο δηλωθέν εισόδημα των ΑμεΑ προσμετρώνται για τον υπολογισμό του επαρκούς εισοδήματος «τα πάσης φύσεως επιδόματα που τυχόν λαμβάνει από το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας». Ωστόσο, η πρόβλεψη αυτή καλύπτει αιτούντες που έχουν πιστοποιηθεί με αναπηρία άνω του 67% αντί για 67% και άνω που είναι η συνήθης διαστρωμάτωση των ποσοστών αναπηρίας, η οποία απαντά στις ρυθμίσεις κοινωνικών παροχών. Ενώ η συγκεκριμένη ρύθμιση αποτελεί βελτίωση του πλαισίου γύρω από τα οικονομικά κριτήρια για τα ΑμεΑ, κρίνεται ανεπαρκής, διότι αφήνει εκτός προστασίας πολλές κατηγορίες ΑμεΑ, των οποίων το επίδομα δεν ξεπερνά τα €362 τον μήνα, άρα τα €4.344 το έτος”.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η επί 3,5 χρόνια λειτουργία του νέου “αντικειμενικοποιημένου” συστήματος παροχής ιθαγένειας αποδεικνύεται προβληματική και επομένως χρειάζεται αλλαγές και διορθώσεις.

Επειδή, μέχρι σήμερα, ένας στους δύο συμμετέχοντες στις εξετάσεις για πολιτογράφηση αποτυγχάνουν να λάβουν το Πιστοποιητικό Επάρκειας Γνώσεων(ΠΕΓΠ), που αποτελεί μια από τις προϋποθέσεις για την χορήγηση της ελληνικής ιθαγένειας,

Επειδή, η σημερινή δομή της Τράπεζας θεμάτων είναι άκαμπτη και δυσνόητη καθώς δεν λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των υποψηφίων, την ηλικία τους και τους δεσμούς που ανέπτυξαν με τη χώρα, ενώ ταυτόχρονα δεν εξασφαλίζει προσβασιμότητα στα ΑμεΑ σε αυτήν,

Επειδή, οι διαβεβαιώσεις των αρμοδίων ότι έχουν κινήσει διαδικασίες επικαιροποίησης των θεματικών ενοτήτων και απλοποίησης του περιεχομένου

της εξεταστέας ύλης, αποτελεί ευθεία παραδοχή των προβλημάτων στο περιεχόμενο της Τράπεζας θεμάτων,

Επειδή, η επιβολή αυστηρών και άκαμπτων εισοδηματικών κριτηρίων και μάλιστα αναδρομικά, για 3-7 προηγούμενα έτη, αποτελεί απροσπέλαστο εμπόδιο για πολλούς από τους υποψήφιους που χάνουν την ιθαγένεια για αυτό το λόγο,

Επειδή, οι σχετικές προβλέψεις για τα εισοδηματικά κριτήρια των ΑμεΑ δεν επαρκούν για την κάλυψη τους, με βάση τα χορηγούμενα επιδόματα αναπηρίας, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η ουσιαστική συμπερίληψη τους στην διαδικασία πολιτογράφησης και να παραβιάζονται προβλέψεις του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) κατά των διακρίσεων,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Σε ποιες συγκεκριμένες ενέργειες προτίθεται να προβεί προκειμένου να βελτιωθεί η διαδικασία πολιτογράφησης και να αρθούν τα σημερινά ανυπέρβλητα για την πλειοψηφία των υποψηφίων, εμπόδια στη χορήγηση ιθαγένειας;
2. Με ποια δεδομένα και προϋποθέσεις θα προχωρήσει στην επικαιροποίηση και την απλοποίηση της Τράπεζας θεμάτων λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των υποψηφίων;
3. Ποια συγκεκριμένα μέτρα προτίθεται να λάβει για την διευκόλυνση της πρόσβασης των ΑμεΑ αλλοδαπών στην Τράπεζα Θεμάτων;
4. Πόσοι από τους αλλοδαπούς δικαιούχους που επιτυγχάνουν στις εξετάσεις για το ΠΕΓΠ δεν λαμβάνουν την ελληνική ιθαγένεια, επειδή δεν πληρούν τα αυστηρά εισοδηματικά κριτήρια που προβλέπονται;
5. Προτίθεται να τροποποιήσει τα σημερινά αυστηρά οικονομικά κριτήρια που απαιτούνται για την βεβαίωση της εισοδηματικής επάρκειας, με δεδομένο ότι η πρόσφατη πανδημική και η προηγούμενη μακρά οικονομική κρίση έχουν επηρεάσει αρνητικά και τις απολαβές των αλλοδαπών εργαζομένων στην Ελλάδα, όπως έχει ζητήσει ο Συνήγορος του Πολίτη;
6. Σκέφτεται να καθιερώσει έστω και τώρα, κάποιες ευνοϊκότερες μεταβατικές ρυθμίσεις για τα απαιτούμενα εισοδηματικά κριτήρια όσων είχαν ήδη υποβάλει αίτηση πολιτογράφησης με το προηγούμενο καθεστώς, όπως έχει ζητήσει ο Συνήγορος του Πολίτη;
7. Σκοπεύει να μειώσει περαιτέρω τα εισοδηματικά κριτήρια ειδικά για τους αλλοδαπούς ΑμεΑ ώστε να μην είναι μεγαλύτερα από το χορηγούμενο κρατικό επίδομα αναπηρίας;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Ακρίτα Έλενα

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Δούρου Ειρήνη

Ζαμπάρας Μίλτος

Μαμουλάκης Χάρης

Μπάρκας Κώστας

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γιώργος